

 SØRLANDET SYKEHUS		Foretaksnivå		Retningslinje
Desinfeksjon av instrumenter, utstyr - generell retningslinje				Side 1 av 3
Dokument ID: 1.6.2.6.2.1.6-1		Godkjent dato: 03.06.2024	Gyldig til: 03.06.2026	Revisjon: 7.02

Foretaksnivå/Virksomhetsstyring/Kvalitet og pasientsikkerhet/Smittevern/Infeksjonskontrollprogram

1. Hensikt

Hindre smitteoverføring via instrumenter og utstyr.

2. Omfang

Gjelder for alle instrumenter og alt utstyr som kommer i kontakt med pasienter og/eller personale direkte eller indirekte.

3. Ansvar

Enhver linjeleder har ansvar for å informere sine ansatte og alle ansatte har ansvar for å følge retningslinjen.

4. Handling

Rengjøring fjerner forurensing ved hjelp av mekanisk påvirkning kombinert med rengjøringsmiddel og vann. Denne prosessen dreper ikke bakterier.

Desinfeksjon er en prosess som dreper/uskadeliggjør de fleste sykdomsfremkallende mikroorganismer. I en desinfeksjonsprosess skal mindre enn 1/100 000 bakterier overleve.

Krav til rengjøring og desinfeksjon av utstyr:

Utstyr som skal eller har vært i kontakt med:	Rengjøring	Desinfeksjon
Hud, direkte/indirekte	Ja	Ja, om mulig. Må tåle desinfeksjon etter kontakt med kroppsvæsker eller smitteisolert pasient.
Slimhinner/blod/kroppsvæsker, direkte/indirekte	Ja	Ja
Alt utstyr som skal steriliseres	Ja	Ja

Varmedesinfeksjon

- Desinfeksjon ved hjelp av fuktig varme i lukket system (spyledekontaminator eller vaskedekontaminator) er den sikreste, enkleste, rimeligste og mest miljøvennlige desinfeksjonsmetoden.
- Maskinene kombinerer rengjøring og varmedesinfeksjon ved min. 85 °C i et lukket system, og skal brukes til alt utstyr som tåler fuktig varme.
- Brukt utstyr legges rett i maskinene uten at det foretas noen manuell rengjøring, avskylling eller kjemisk desinfeksjon på forhånd (Unntak: fleksible skop).
 - Vaskedekontaminator** (= instrumentvaskemaskin).
Rengjøring og desinfeksjon av flergangsutstyr som sakser, arteriepinsetter, utstyr til kirurgi, anestesi og lignende. Alt utstyr som skal steriliseres, må rengjøres/desinfiseres i vaskedekontaminator.
 - Spyledekontaminator** (= bekkenspyler).
Rengjøring og desinfeksjon av urinflasker, bekken, blomstervaser og lignende. Maskinen er også konstruert for tømning av flytende avfall.
Utstyr som er desinfisert i spyledekontaminator (f.eks. i et smitteisolat) og skal steriliseres, må i tillegg desinfiseres i vaskedekontaminator.
Kan brukes til å desinfisere bestikk og servise fra smitteisolat, før det sendes med øvrig vask til hovedkjøkken.

Utarbeidet av: Smittevernheten	Fagansvarlig: Smittevernoverlege	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	
--	--	--	--

 SØRLANDET SYKEHU		Desinfeksjon av instrumenter, utstyr - generell retningslinje			Side: 2 Av: 3
Dokument-id: I.6.2.6.2.1.6-1	Utarbeidet av: Smittevernheten	Fagansvarlig: Smittevernoverlege	Godkjent dato: 03.06.2024	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 7.02

Foretaksnivå/Virksomhetsstyring/Kvalitet og pasientsikkerhet/Smittevern/Infeksjonskontrollprogram

Kjemisk desinfeksjon

Denne metoden brukes kun når utstyret ikke tåler fuktig varme eller av praktiske grunner ikke lar seg varme-desinfisere. Desinfeksjonsmidler som til enhver tid benyttes av sykehuset skal være godkjent av Direktoratet for medisinske produkter og sykehusets ledelse.

- **VirKon** (Kaliumpersulfat 50 % / sulfaminsyre 5 %): Godkjent mot vegetative bakterier, sopp og virus. Brukes til desinfeksjon av harde overflater, møbler, gulv, benker, bord osv. Også egnet til flekkdesinfeksjon. Materialpåvirkning: Ikke egnet til visse legeringer som inneholder aluminium eller kobber, (finnes bl.a. i visse endoskop).
- **PeraSafe** (Natriumperborat 40-60 %): Godkjent mot vegetative bakterier, sopp, virus, mykobakterier (TBC) og sporer (*Clostridioides difficile*). Perasafe har ingen kjent materialpåvirkning og er derfor førstevalg ved desinfeksjon av instrumenter og utstyr som ikke kan varmedesinfiseres, for eks. rectal temp. mål.
- **Alkoholer** (70 % - 75 %): har usikker effekt på enkelte virus, skal kun brukes til desinfeksjon av rent utstyr og flater etc. Materialpåvirkning: Kan over tid «tørke ut» og skade/krakelere gummi og plast.

Fremgangsmåte ved kjemisk desinfeksjon

Kjemiske desinfeksjonsmidler har ulik drapeseffekt på mikroorganismer, det er derfor avgjørende at rett desinfeksjonsmiddel anvendes. For sikrest mulig resultat må konsentrasjon, brukstid og virketid overholdes.

- Personen som har brukt utstyret er ansvarlig for at utstyret blir rengjort og desinfisert. Brukt utstyr rengjøres og desinfiseres snarest mulig etter bruk, slik at smittespredning og inntørring unngås. Effekten av desinfeksjon blir redusert dersom organisk materiale får tørke inn. Unngå sprut.
- Bruk alltid hansker og annet beskyttelsesutstyr i henhold til produsentens anbefaling. Desinfeksjonsmidler er etsende og hudirriterende.
- Desinfeksjon bør utføres forut for rengjøring for å beskytte personalet og omgivelsene mot spredning av smittestoff. I visse situasjoner kan det være nødvendig å rengjøre først for å redusere mengde organisk materiale, f.eks. ved desinfeksjon av endoskop.
- Gjenstander/instrumenter som kan senkes i væske, legges i egne kar med tettsluttende lokk. Gjenstanden må i sin helhet ligge under væskeniå. Ev. kanaler og hulrom skal være fylt. Karet må desinfiseres etterpå. Dersom ikke rengjøring og desinfeksjon kan foretas straks, må utstyret emballeres og ev. merkes.
- Sammensatt utstyr demonteres så mye som mulig før rengjøring og desinfisering.
- Etter desinfeksjon rengjøres og skylles alle gjenstander godt under rennende vann. Utstyret tørkes godt før lagring. Utstyr som enten skal steriliseres, brukes ved inhalasjon eller i kontakt med slimhinner bør skylles i sterilt vann og tørkes med ren klut som ikke loer. Alternativt kan det skylles i rennende vann og desinfiseres med 70 % desinfeksjonssprit dersom utstyret tåler sprit.
- Gjenstander/instrumenter som ikke kan senkes i væske, påføres desinfeksjonsmiddel med godt fuktet klut. Utstyr som er ømfintlig for fuktighet bør påføres desinfeksjonsmiddelet med en godt oppvridd klut slik at utstyret ikke ødelegges. Tørk ev. over utstyret flere ganger.
- Bruksløsninger av desinfeksjonsmidler bør skiftes etter hver gangs bruk, når den er synlig forurenset og etter produsentens anbefaling. Når bruksløsningen skiftes, må desinfeksjonskaret rengjøres grundig, og varmedesinfiseres hvis mulig.
- Konsentrater og bruksløsninger av desinfeksjonsmidler skal oppbevares i skap som holdes låst mellom hver gangs bruk. Emballasje for desinfeksjonsmidler må holdes godt lukket.
- **PeraSafe:** fjern synlig forurensing/rengjør utstyret/instrumenter før påføring av desinfeksjonsmiddelet, la virke i 10 min. Utstyret skal deretter skylles grundig i sterilt vann og tørkes før gjenbruk/lagring. Utblandet løsning er holdbar i 12 timer, ev. til opptil 20 nedsenkninger, hva som enn inntreffer først.
- **VirKon:** ved synlig rent og rengjort flater la det virke i 10 min. Ved synlig forurenset og ikke rengjort utstyr, la det virke i 30 minutter. Utblandet løsning er holdbar i flaske i 5 døgn. Løsning som er tatt i bruk, erstattes daglig.

 SØRLANDET SYKEHU		Desinfeksjon av instrumenter, utstyr - generell retningslinje			Side: 3 Av: 3
Dokument-id: I.6.2.6.2.1.6-1	Utarbeidet av: Smittevernheten	Fagansvarlig: Smittevernoverlege	Godkjent dato: 03.06.2024	Godkjent av: For fagdirektør, overlege Per Kristian Hyldmo	Revisjon: 7.02

Foretaksnivå/Virksomhetsstyring/Kvalitet og pasientsikkerhet/Smittevern/Infeksjonskontrollprogram

- **Desinfeksjonssprit:** utstyret må være synlig rent før påføring, virketid minst 1 minutt. La det fordampe. Brukes ikke til smittevask, men kan benyttes til desinfeksjon av kontaktpunkter etter kortvarig opphold/undersøkelse/behandling.

Desinfeksjon ved kombinasjon av varme og kjemi

Til varmeømfintlig utstyr (for eksempel fleksible skop) brukes desinfeksjonsmaskiner som utfører desinfeksjon med et kjemisk middel kombinert med fuktig varme ved lav temperatur. Se [Håndtering av fleksible skop](#)

- Fleksible skop krever manuell rengjøring som skal gjennomføres *før* desinfeksjon
- Bruk beskyttelsesutstyr og unngå sprut

Kryssreferanser

[I.6.2.6.2.1.6-5 Rengjøring, desinfeksjon, transport og lagring av fleksible skop](#)

[I.6.2.6.2.2-2 Tiltak ved isolering](#)

[I.1.9.7-1 Hygieniske krav ved innkjøp av medisinsk utstyr](#)

[I.6.2.6.2.2-9 Desinfeksjon/ smittevask ved opphør av isolering og ved flekkdesinfeksjon](#)

Eksterne referanser

«Rengjøring, desinfeksjon og sterilisering av medisinsk utstyr», Jan Huyes, oversatt og utgitt av Norsk forening for Sterilforsyning og Heart Consultancy, 2022.

«Sterilforsyning i helsetjenesten»; K.Hauff, T.sølsnes, B. Bergh, universitetsforlaget Oslo, 1998.

Desinfeksjon (oppdatert 24/8-22) infeksjonskontroll.no

[Godkjente desinfeksjonsmidler til teknisk bruk i helse og sykepleie. Direktoratet for medisinske produkter](#) hentet 4/3-